

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **R.** zast. JUDr. P., proti žalovaným **1/ Š.** a **2/ A.**, o zaplatenie 100 000 Sk s prísl., na odvolanie žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 11. októbra 2006 č. k. 4 Zm 6/04-88, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa ponechal v platnosti zmenkový platobný rozkaz Krajského súdu v Prešove zo 14.10.2004 č. k. 4 Zm 6/04-11 v tej časti, ktorou bolo uložené žalovaným 1/ a 2/ zaplatiť žalobcov i sumu 100 000 Sk a nahradiť trovy konania 7600 Sk, a to po čiastočnom späťvzatí žaloby ohľadom istiny vo výške 20 000 Sk. V prevyšujúcej časti o zaplatenie 6% úroku z omeškania zo sumy 120 000 Sk od 6.8.2003 do zaplatenia žalobu zamietol. Žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť trovy konania žalobcu vo výške 17 067 Sk. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca si uplatnil voči žalovaným nárok na zaplatenie zmenkovej sumy 120 000 Sk zo 6% úrokom z omeškania od 6.8.2003 do zaplatenia s príslušenstvom. Krajský súd v Prešove vydal platobný rozkaz. zo 14.10.2004 č. k. Zm 6/04-11, ktorým žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 120 000 Sk a nahradiť trovy konania vo výške 7600 Sk, alebo aby v tejto lehote podali odôvodnené námietky. Uznesením zo dňa 14.10.2004 č. k. 4 Zm 6/04-10 vec v časti o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 6% z dlžnej sumy od 6.8.2003 do zaplatenia súd vylúčil na samostatné konanie. Z dôvodu čiastočného späťvzatia žaloby čo do zaplatenia zmenkovej sumy 20 000 Sk

Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 208 O.s.p. uznesením č. k. 4 Obo 111/2005-49 zo 16.3.2006 pripustil späťvzatie žaloby v časti o zaplatenie 20 000 Sk a zmenkový platobný rozkaz v tejto časti zrušil a konanie zastavil.

Po podaní námietok proti zmenkovému platobnému rozkazu zostalo predmetom konania ponechanie v platnosti, resp. zrušenie zmenkového platobného rozkazu v tej časti, ktorou bolo uložené žalovaným 1/ a 2/ zaplatiť žalobcovi sumu 100 000 Sk a zaplatenie 6% úroku z omeškania zo sumy 120 000 Sk spolu s náhradou trov konania 7600 Sk.

Po vykonaní dokazovania ohľadom dôvodnosti námietok proti zmenkovému platobnému rozkazu súd prvého stupňa dospel k záveru, že námietky žalovaných 1/ a 2/ nie sú dôvodné. Žalovaní totiž nedostatočným spôsobom preukázali, že žalobcovi pôvodnému veriteľovi zo zmenky – J. plnili dlh z titulu zmenky. Pokiaľ tvrdili, že zmenkovú sumu vo výške 100 000 Sk za nich zaplatil Ing. F., pánovi S. (manželovi zo zmenky J.), toto tvrdenie je spochybnené jednak tým, že S. nebol zmenkovým veriteľom (bola ním J. jeho manželka) a jednak tým, že vo výdajovom pokladničnom doklade z 5.9.2003 prevzatie sumy 100 000 Sk od Ing. F. potvrdil vlastnoručným podpisom Vladimír S., ktorý nebol v žiadnom vzťahu z titulu zmenky voči žalovaným 1/ a 2/. Z účelu zaplatenia sumy 100 000 Sk na základe tohto výdavkového pokladničného dokladu nevyplýva jednoznačne zaplatenie tejto sumy na konkrétnu zmenku. Ak totiž v tomto doklade ako účel uvedené „vrátenie dlžnej sumy“ z tohto účelu plnenia nemožno dospieť jednoznačne k záveru, že išlo o plnenie na konkrétnu zmenku.

Zmenka je cenný papier, listina spísaná v presne stanovenej forme, z ktorej vyplýva na jednej strane bezpodmienečný záväzok dlžníka zaplatiť sumu uvedenú na zmenke a na druhej strane nepochybne právo majiteľa zmenky požadovať v stanovenom termíne túto úhradu. Splniť túto povinnosť sa zaväzuje osoba, ktorá na listine písomne svoju povinnosť vyznačila a potvrdila svojím podpisom. Zo zmenky vyplýva majiteľovi aj právo na zaplatenie na nej uvedenej istiny.

Ustanovenia zmenkového zákona v prípade vlastnej zmenky stanovujú povinnosť zmenkovým dlžníkom, v prejednávanej veci žalovaným, zaplatiť sumu uvedenú na zmenke priamo zmenkovému veriteľovi, t. j. J.. Zaplatenie na zmenku v prospech tejto zmenkovej veriteľky žalovaní nepreukázali. Ak poskytli nejaké peňažné plnenie Vladimírovi S., manželovi veriteľky zo zmenky, či už priamo alebo cestou Ing. P., nemožno dospieť k záveru, že plnili veriteľovi zo zmenky J.. Preto, ak zmenka bola rubopisovaná na terajšieho žalobcu, žalobca má právo domáhať sa plnenia zo zmenky vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/.

V súvislosti s ich námietkami proti zmenkovému platobnému rozkazu súd prvého stupňa poukázal aj na ust. § 17 zmenkového platobného rozkazu, podľa ktorého, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom. Žalovanými zo zmenky sú v žalobe uvedení žalovaný 1/ a žalovaný 2/. Títo žalovaní nemôžu robiť námietky, ktoré sa zakladajú na ich vlastných vzťahoch k pôvodnému majiteľovi zmenky k J.. a to už aj z toho dôvodu, že žalobcom v tomto konaní je R. ako indosatár. Preto nebolo možné uznať námietky žalovaných v námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu za opodstatnené.

Z uvedených dôvodov súd prvého stupňa ponechal v platnosti zmenkový platobný rozkaz v rozsahu, ako je vyššie uvedené.

V súvislosti s nárokom na zaplatenie 6% úroku z omeškania od 6.8.2003 do zaplatenia, súd prvého stupňa poukázal na ust. § 48 ods. 1 zmenkového platobného rozkazu, v zmysle ktorého zmenkový sankčný postih okrem iného predpokladá aj 6% úroky odo dňa zročnosti zmenky. Nepredpokladá ako sankčný postih úrok z omeškania. Keďže žalobca si výslovne žiadal okrem zmenkovej istiny aj zaplatenie 6% úroku z omeškania a Zmenkový a šekový zákon takýto sankčný postih nepozná, v tejto prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol.

O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu podali odvolanie žalovaní. Navrhli napadnutý rozsudok zmeniť a súčasne si uplatnili náhradu trov konania.

Uviedli, že zmenka sa vystavuje spravidla v súvislosti s určitým príčinným obchodným vzťahom. Neuplatniteľnosť mimozmenkových námietok zmenkovými dlžníkmi nemožno absolutizovať a ísť nad hranicu objektívnej miery abstraktnosti zmenky, ktorá vyplýva zo samotného zákona. V opačnom prípade by zákon potom nepripúšťal žiadnu obranu zmenkového dlžníka proti veriteľovi zmenky.

Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že zmenka vystavená na meno J., nekryla žiaden kauzálny vzťah. Zotrvali na svojich námietkach, že došlo k zániku zabezpečovaného záväzku zmenkovou, a to zaplatením sumy 1000 000 Sk pánom P. ako treťou osobou. Dlh splnili pánovi S., ktorý je manželom pani S. a pred ktorým tiež podpísali vlastnú zmenku v prospech pani S.. Za akým účelom zaplatil pán P. pánovi S. 100 000 Sk a k dôvodu vystavenia zmenky na manželku pána S. neboli vypočutí svedkovia S. a S., aj keď to žalobcovia navrhli a z odôvodnenia rozhodnutia nevyplýva, prečo súd prvého stupňa nevykonal tento dôkaz. V ďalšom žalobcovia vyslovili domnienku, že indosovaním zmenky bol spáchaný trestný čin podvodu.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie z dôvodu, že vo veci nevypovedali manželia S. ako svedkovia, ktorých svedectvo je podstatné vzhľadom na predmet sporu. Súčasne si uplatnil náhradu trov konania. Poukázal, že nemal vedomosť o úhrade sumy 100 000 Sk 5.9.2003, ako to uvádzajú žalovaní. Spolu so zmenkou mu bola odovzdaná žiadosť žalovaných o prolongáciu zmenky z 1.9.2003, ktorá bola podaná na pošte 5.9.2003, preto tvrdenia žalovaných o zaplatení sumy 100 000 Sk práve 5.9.2003 označil za zavádzajúce. Navyiac ak uvedenú sumu uhradil pán P., veriteľ k prevzatiu dlhu či pristúpeniu záväzku nedal súhlas.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po nariadení pojednávania podľa § 214 ods. 1 O.s.p. prejednal vec v napadnutom rozsahu a z uvedených dôvodov podľa § 212 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie je opodstatnené.

V prejednávanej veci J. previedla rubopisom na žalobcu vlastnú zmenku bez protestu, na základe ktorej si žalobca uplatnil právo na zaplatenie 120 000 Sk.

Zmenka je cenný papier vyznačujúci sa abstraktnosťou, nespornosťou, formálnou a procesnou prísnosťou. Procesná prísnosť zmenky je daná v zjednodušenej, rýchlej a prísnej forme uplatňovania práva zo zmenky na súde. O právach zo zmenky súd na návrh rozhoduje v rozkaznom konaní, v ktorom platí koncentračná zásada, v zmysle ktorej môže žalovaný podať odôvodnené námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu. V námietkach musí uviesť všetky námietky, bez ohľadu na to, či ide o námietky absolútne či relatívne, pretože na neskôr podané námietky súd neprihliada.

Z ustanovenia čl. I. § 17 zákona č. 191/1950 Zb. vyplýva, že dlžník zo zmenky môže zásadne robiť voči majiteľovi zmenky len také námietky, ktoré majú pôvod v jeho vlastných vzťahoch k majiteľovi zmenky. Nadobudol však majiteľ zmenku nepoctivo, t. j., ak konal vedome na škodu dlžníka, môže dlžník robiť voči majiteľovi i námietky z jeho vlastných vzťahov k predchádzajúcemu majiteľovi zmenky.

V námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu žalovaní uviedli, že si požičali 100 000 Sk a úroky z tejto sumy predstavovali 30 000 Sk. Keďže boli v tiesni, podpísali zmenku na 130 000 Sk. Súčasne uviedli, že zmenku vo výške 100 000 Sk za nich uhradil Ing. F..

Z uvedeného je zrejmé, že dlžníci zo zmenky uplatnili kauzálnu námietku, ktorou sa možno ubrániť proti povinnosti zaplatiť inak platnú a pravú zmenku, ako aj námietku, že zmenková obligácia zanikla zaplatením prostredníctvom tretej osoby. V oboch prípadoch ide o relatívnu, osobnú námietku, ktorú nemožno vzniesť proti majiteľovi zmenky, ktorý bona fide nadobudol už zmenku zaplatenú, ak (zaplatená) zmenka opomenutím § 39 zák. č. 191/1950 Zb. ponechala sa v rukách zmenečného veriteľa.

Súd prvého stupňa aj s poukazom na ustanovenie § 17 zák. č. 191/1950 Zb. námietky žalovaných považoval za neopodstatnené. Nakoľko pri aplikácii ustanovenia § 17 opomenul skúmať dobromyselnosť žalobcu pri nadobudnutí zmenky (nevypočul svedkov J. a V. ohľadom prevodu zmenky) a právne posúdenie tejto skutočnosti chýba v odôvodnení rozsudku, jeho záver v tomto smere vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a je predčasný.

Z odôvodnenia rozhodnutia ďalej vyplýva, že súd prvého stupňa pri rozhodovaní o veci nerozlišoval medzi kauzálnou námietkou, podľa ktorej zmenka zabezpečovala záväzok zo zmluvy o pôžičke a námietkou, týkajúcou sa zaplatenia zmenky. V súvislosti s kauzálnou námietkou bolo potrebné zistiť, či a kto uzavrel zmluvu o pôžičke (či to boli obidvaja manželia alebo jeden z manželov a ktorý, či bola vystavená zabezpečovacia zmenka a prečo bola zmenka na základe ktorej si žalobca uplatnil svoj nárok vystavená len na pani S.) a či a ako zanikol záväzok z tejto zmluvy ako dôvodu zmenky (koľko bolo z pôžičky zaplatené a kým).

Zánik nároku žalovaní doložili výdavkovým pokladničným dokladom z 5.9.2003 na sumu 100 000 Sk. V spise sa tiež nachádza vyhlásenie Ing. Františka P. a Š. (ktorí tento doklad podpísali) o tom, že Ing. F. namiesto manželov S. zaplatil dlžnú sumu 100 000 Sk. Ing. F. skutočnosť, že zaplatil dlh manželov S., potvrdil aj vo svojej svedeckej výpovedi. Z obsahu spisu nie je zrejmé, aké bolo (právne) postavenie pána S. pri predložení zmenky na podpis manželom S. a pri preberaní peňazí od pána P. a aký bol účel tejto úhrady.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd považuje záver súdu prvého stupňa o tom, že žalovaní svoj dlh nezaplatili a že mohli plniť len J., za predčasný.

Keďže súd prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. vec nesprávne právne posúdil, a preto nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti, v ktorej bol zmenkový platobný rozkaz ponechaný v platnosti, zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 24. apríla 2008

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu